

Барори наамуданукутубаи "Дар бораи роҳҳои автомобилгард ва фатъолияти роҳдорӣ" якее ҷаҳонӣ дар Тоҷикистон мебошад. Ҳар кандагарро ҷаҳонӣ мебошад, инчунин ӯн тоҷикӣ мебошад.

Маҷлиси олии Ҷумҳурии Тоҷикистонро ҷаҳонӣ мебошад, инчунин ӯн тоҷикӣ мебошад.

## ҚАРОРИ МАҶЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

### Оиди Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи роҳҳои автомобилгард ва фатъолияти роҳдорӣ"

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон соли 2002,  
№4, қ-1, мод. 297)

Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистонро "Дар бораи роҳҳои автомобилгард ва фатъолияти роҳдорӣ" баррасӣ намуда, қарор мекунад:

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи роҳҳои автомобилгард ва фатъолияти роҳдорӣ" ҷонидорӣ карда шавад.

### Расми Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон

ш. Душанбе 23 апрели соли 2002 № 261

Барори наамуданукутубаи "Дар бораи роҳҳои автомобилгард ва фатъолияти роҳдорӣ" якее ҷаҳонӣ дар Тоҷикистон мебошад, инчунин ӯн тоҷикӣ мебошад.

Маҷлиси олии Ҷумҳурии Тоҷикистонро ҷаҳонӣ мебошад, инчунин ӯн тоҷикӣ мебошад.

Барори наамуданукутубаи "Дар бораи роҳҳои автомобилгард ва фатъолияти роҳдорӣ" якее ҷаҳонӣ дар Тоҷикистон мебошад, инчунин ӯн тоҷикӣ мебошад.

Бо қарори  
Хукумати Ҷумҳурии  
Тоҷикистон аз 05 сентябри  
соли 2002 № 360  
тасдиқ шудааст  
бо тағайишу иловахо аз 31 августи 2009, №504

## ҚОИДАҲОН

### Истифодаи роҳҳои автомобилгард ва хифзи онҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Дар қоидаҳои мазкур мағфумҳои зерин истифода мешаванд:  
китъай ҷудошуда-мингакҳои роҳҳои автомобилгарди истифодам умум бо шароитҳои маҳсуси истифодаи замин, ки барои навсози ва таъмири роҳҳои автомобилий бо дарназардошти дурнамои рушди он ва ҷойиркунии объектҳои инфраструктураи роҳҳо зарур мебошанд.

роҳҳои автомобилгарди пулакӣ (минбаъд роҳи пулакӣ) -аз кӯлпурӯҳи пулакӣ, тунелҳо, қисими алоҳудаи роҳҳои пулакӣ автомобилгард ва гузаргоҳҳои паромӣ иборат мебошанд.

истифодабарандагони роҳҳои автомобилгард-шахсони ҳукукӣ ва воқеъӣ, ки иштирокиёни ҳаракати роҳ мебошанд, инчунин дар роҳҳои автомобилгард ба ҳаматуна фаяъолияти иҷозатдошуда (ба ғайр аз фаль-олияти роҳҳо ва корҳои роҳсозӣ) машгул мебошанд.

мақомоти роҳ -мақомоти давлатӣ ва ё маҳаллие, ки салоҳият дорад, дар соҳаи фатъолияти роҳҳо иҷроӣ вазифаҳои идорақуниро амалий намоянд;

воситаи нақлиёти қалонҳаҷм-воситаҳои нақлиёти бо бор ё бидуни он, ки ҳачими он аз андозаҳои меърҳои муқаррарномудаи санадҳои ҳукукӣ зиёд мебошанд.

воситаи нақлиёти вазнин-воситаи нақлиёти бо бор ё бидуни он, ки вазни умуумӣ ё вазни меҳварӣ он аз меъёрҳои муқаррарномудаи истех-солкунанда барои воситаи нақлиёти ё имкониятҳои роҳҳои автомобилини истифодашаванда ва иншооти он зиёд мебошад.

2. Қоидаҳои мазкур тартиби истифодабарии роҳҳои автомобилгард ва иншооти онро бо мақсади таъминни бехатарии ҳаракати роҳ, нигоҳ дошта-ни ҳолати роҳ ва иншоот, инчунин хифзи табиатро муаян мекунанд.

Қоидаҳои мазкур барои вазоратҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳо, сарфи на-зар аз шакли моликият ва шаҳрвандон, ки дар минтақаҳои ҷудошуда ва назоратшаванди роҳҳои автомобилий корҳои соҳтмонӣ, таъмирий, лоиҳавӣ ва илмию тадқиқотиро анҷом медиҳанд, татбиқ мегардад.

3. Коидахо, хүүк, ўхадорий ва масъулияти истифодабарандагони роххи автомобилгардюүрдүү муйян мененад.

4. Роххи автомобилгарди истифодай умум (чумхурияй ва мааллый) бо ҳамаи ишшоотхой дар он буда, моликиятти давлатий ба ҳисбөт меравд. роххи автомобилгарди идоравий-роххое, ки дар ихтиёри хоҷагиҳои фермерий ва ҷамъиятҳои саҳҳомӣ, кооперативҳо ва дигар корхонаю таш-килотҳо мебошанд.

Рохҳои автомобилгарди хусусӣ-роххое, ки ба моликияти шаҳсони вожеъӣ ва хусусӣ мансуб мебошанд:

Рохҳои автомобилгард аз рӯи аҳамияти ҳуд ва шиддати ҳаракат дар онҳо ба категорияҳо таксими мешаванд, ки мувоғиқи онҳо бари интақаҳои ҷудошудаи рохҳои автомобилгард ва китъаҳои муҳофизатии онҳо муйян карда мешаванд.

5. Дар рохҳои автомобилгарди истифодаи умум ҳаракати воситаҳои нақиҷёт, мосинҳои худгард, механизамҳо бо шиддат дар меҳвар ва вазни пурра, ки аз мөъъир зиёд нестанд ба станҷарти давлатии амалкунанда муйян шудаанд, бо дарназардоши талаботи аломатҳои рох иҷозат дода мешаванд. Муассиса, корхона, ташкилотҳо ва шаҳрвандони истифодабарандагони воситаҳои нақиҷёт ўхадоранд онҳоро фақат дар ҳолати таъмини бехатарии ҳаракат беосеб нигуҳ доштани болопӯши рохҳои автомобилгард ва ишшооти рох истифода баранд.

6. Барои таъмини нигоҳдории рохҳои автомобилгарди истифодаи умум ва бехатарии ҳаракат, ронандагони ҳамаи воситаҳои нақиҷёт ўхадоранд талаботҳои "Коидаки ҳаракат дар рох" ва қоидаки мазкурро риоя намоянд.

7. Дар рохҳои автомобилгарди истифодаи умум инҷо манъ аст:

- зарар расонида ба рох, ишшооти рохҳо, аломат ва нишонаи рохҳо;

- Ҳаракати воситаҳои нақиҷёт бе руҳсатномаи махсус джар қитъаҳои рох, ки муваққатан барои ҳаракат баста мебошанд;

-ҳаракати воситаҳои нақиҷётти бе тасмачарҳ аз рохҳои бо болопӯши саҳт ва такмилдодашууда бе болиштаҳои муҳофизаткунанда, инчунин интиқоли борҳои баланд ва борҳо, ки барои онҳо аз андоза зиёд мебошанд, бе руҳсатномаи мақомоти рохҳо ва БДА;

-ба рох даромадан ва баромадани воситаҳои нақиҷёт, техникии киши-варӣ ва гузаштан аз онҳо дар ҷойҳои муқаррарнашуда ва қойҳои ба ин мақсад таҷхизонданашуда;

-роҳондани ҷорво ва ба воситаи рох ҷаронидани он дар рох (рондани ҷорво ба воситаи рохҳо фақат дар ҷойҳои махсус муйяншуда ва бо аломатҳои роҳ нишондодашууда иҷозат дода мешавад);

-ифлос намудани роҳҳо мөшингузар ва қанори роҳ, аломат ва нишонаҳои роҳ, кўпрухҳо, кубурҳо, чўйҳо ду тарафи роҳ, системаи дренажи, интиқоли борҳои бастанашуда, ки роҳ ва қитъаи замини барои роҳ чудушударо ифлос мененад:

218

- роҳ ва ишшооти рох бе ҳанд қардан, инчунин соҳтмони аркаҳо, шлагбаумҳо ва леҳ бастан ва ё ҳанд қардан, инчунин соҳтмони аркаҳо, шлагбаумҳо ва дигар ишшоотхо, ҳушк қарданни маҳсулоти қишлоғарзӣ, соҳтмони анбори маводҳо, ҷамъӣ намудани паргов, барф (дар мавриди лозимӣ барои гузаштани шлагбаумҳо мақомоти рохҳо ва БДА руҳсатномаи медиҳанд):
- ворид шудани ҳамаи намудҳо нақлиёт ба ҳатти тақсими роҳҳо;
  - ба мосинҳои рехтани (андохтани) сӯзишворӣ, равғанҳои молидани, таъмири ва молидани равғани воситаҳои нақлиётӣ, бор қардан ва фурӯвардани борҳо, аз мезъёр зиёд бор қардан, бастани борҳо, тоза қардан ва шустани мосинҳо (дар мавриди лозимӣ ин корҳо дар заминҳои шафати роҳ ва дар ҳолатҳои истисно бошад дар қанори роҳ иҷро карда мешаванд, дар ин ҳолат хокрубай бокӯмонда, маводҳо ва дигар ашёҳо фавран аз тарафи ронандагон ва соҳибони воситаҳои нақлиётӣ тоз қарда мешаванд);
  - ҳангоми дар қанори роҳ иҷоддан дар шароитҳои биниши бад ронандагондадор аст, мутобики коидаки ҳаракати роҳ (дариғондани ҷароғҳои пеш, қарғо ва гайра) барои иҳотаи воситаи нақлиётӣ ҷора иандешад;
  - дар роҳҳо ва 200 метр наздиқтар аз купрӯҳҳо, тақсимкунакҳои ҳаракати роҳ ва эстагадаҳо ҷойигиронии лагерҳо, шаҳрҳаҳои хаймаништнон, афргӯҳтани оташ;
  - зери кўпрухҳо дар соҳилҳои даррёҳо ҷойигиркунни истотоҳои заврвҳҳо, доштани мөҳӣ, оббозӣ;
  - истифодаи ҷуҳӯҳи ду тарафи роҳ ба сифати чуйборҳои обёрикунанда:
    - ба иншиоти обларто ва сарҷашашмаҳо партофтани обҳои ифлоси корхонаҳи синоатӣ, муассисаҳои комуналию машиӣ.
8. Бе розигии мақомоти роҳҳои Чумхурии Тоҷикистон манъ аст:
- роҳҳои автомобилгардро убур намудани каналҳо, ҳатҳои алока, барқ, нафт, газу об ва роҳи оҳан, таҷхизоти пайвасташавӣ ва воридшавӣ;
  - ҷуқуртар карданни маҷори даррэ ва обравҳо дар зери кўлрӯқҳо ва кубурҳо бе мақсадҳои мелиоративӣ ва гайра;
  - тамъими хокрезаи роҳҳо ва дигар ишшооти мелиоративио гидротехники, ки бе роҳҳои истифодаи умум якҷоя карда мешаванд.
  - ичрои коркарди кӯм ва шағап дар дарёҳо болотар ё пасттар аз кўпруҳо ба масофаи на камтар аз 2 км;
  - дар болои роҳҳо ва қисматҳои барои плакатҳои рекламавӣ ҷудогардидা, ҷойигир намудани лавҳаҳои ъылҳо, ки ба ахбороти роҳ ягон муносабате надоранд;
  - анҷом додани корҳои таҷиди ҳатҳои алока ва барқи амалунанда, ки дар қанори роҳ ва нишебии роҳҳо ҷойигир шудаанд (бе мувоғиқи пешакӣ таъмири барқарорсозии ҳатҳои барқӣ ва алокаҳо дар ҳолате анҷом додан мумкин аст, ки онҳо таъхирназири бошанд):
    - ичрои корҳои кабудизоркунни роҳҳо (ғайр аз мақомоти роҳҳо),
    - ташкилии корҳои ҷонӣ ҷаронидани зерни кўпруҳҳо ва соҳили даррёҳо;

-гузаронидани мусобикай варзиший(пойга, пойгаи автомобилтх, мотоциклх, велосипедх) ва дигар чорабинчхо).

9. Бо мақсади таъмини бехатарии ҳаракати воситахои нақлиёт дар роҳҳои автомобилии истифодадаи умум мақомоти роҳҳо ўҳдадоранд:

- роҳҳо ва инишооти онро дар ҳолати хуб нигоҳ доранд, онҳоро сари вакт аз барои тоза кунанд, дар қисматҳои истифодаашаванда дар давраи замистон барои пешгирии лағжиш ҷораҳо андешанд;

-Мутобикии стандартҳои давлатии амалкунанда барои ҳаракати минтақаҳои хатарнохи роҳҳо гузаштани аломатҳои роҳ, таҷхизонидани деворроҳо ва дигар қўлъаҳои ҳаракати шиддатноки нақлиётни нишон додани гузароҳо;

-дар вакти иҷро карданни корҳои тайёркуни роҳҳои қўлъаҳои таъмири шаванҷаро бо панҷараҳо иҳота намуда, аломатҳо ва нишонаҳои роҳ, ки ҳам рӯзона ва ҳам шабона хуб диди мешаванд. Гузашта шаванд. Дар ҳолатҳои зарурӣ роҳҳои атрофугузар, ташкил карда шаванд. Қисими мөшингузари роҳ бо масолеҳи соҳтмонӣ банд карда нашаванд, мөшину меҳанизимҳо сари вакт аз роҳ тирифта шаванд;

-хангоми зарурат дар истоҳои автобусҳо автоповилионҳо соҳта шаванд;

Бо муvrфиқам мақомоти БДА ВКД Чумхурии Тоҷикистон дар роҳҳои асосӣ барои истоҳи нақлиёт ва истироҳати ронандагон майдончахои обод соҳта шаванд.

Аз роҳ гирифтани воситахои нақлиёт, ки ноилоч ҳаракати худро қатъ намудаанд ва онҳо дар ин қўлъаи роҳ ба бехатарии ҳаракат таҳдид мекунанд;

бо растаниҳои дар самти таксимкуни роҳ рӯида мубориза баранд;

омӯжтани сабабҳои садамаҳои нақлиёт, ки дар натиҷаи шароитҳои бад ба вуҷуд омадаанд ва дар робитаҳои доимӣ бо мақомоти БДА ВКД Чумхурии Тоҷикистон ин корро анҷом дода, ҷиҳати таъминни бехатарии ҳаракат ҷораҳои зарурӣ андешида шаванд.

10. Истифодабарандагони замин, ки аз ҳудуди онҳо роҳҳои автомобилгард мегузаранд, ўҳдадоранд:

-дар ҳолати хуби техникий нигоҳ доштани роҳҳои баромад аз роҳи истифодади умум ва ворид шудан ба онҳо;

-тоза намудани роҳҳои пиёдагард ва пайраҳаҳо аз партобҳо, ифлоси ва Барф;

- ба нигоҳубини сазовори кабудизорҳо ва гулзорҳо мусоидат намояд;

-нигоҳубини панҷараҳо ва соҳтмонҳои ҳамшафати роҳҳо ва дар ҳолати хуб ва рангубор карданни намуди берунии биноҳо;

-роҳ надодан ба ҷамъ намудани санҳо, шоҳу барҳои хуши дарраҳтон, конструксияҳо ва дигар маводҳо наздики 50 метр аз маркази роҳҳо;

-аз ҳавфӣ зери об мондани роҳ ва ба ботлокзор табдил ёфтани заминҳои барои роҳ ҷудошуда дар вакти обёрий карданни заминҳои ҳамшафати роҳҳоро пешбинӣ намоянд.

11. Ронандагони воситахои нақлиёт ва шаҳрвандоне, ки аз вайроншавии роҳҳо ва инишооте, ки ба бехатарии ҳаракат таҳдид менамоянд оғоҳ ёфта бошанд, бояд ҷиҳати бартарафсозии нуқсонҳо ҷораҳо андешанд. ёфавран ба мақомоти роҳҳои наздиқ ва ё идораи милиса ҳабар расонанд.

12. Нигоҳубини гузароҳҳо тавассути роҳҳои оҳан, ки бо роҳҳои автомобилгард дар як сатҳ ҷойтири шудаанд, инчунин ҳамаи намудҳои шалагабумҳо ва ҳифзи гузароҳҳо аз рӯи мезъёрҳои техникии амалкунандаро мақомоти роҳҳи оҳан ё соҳибони роҳҳои фаръӣ ва нигоҳубини таксикунҳои ҳаракатро дар роҳҳои истифодади умум, ки роҳи оҳанро бурида мегузаранд, мақомоти роҳҳозии Вазорати нақлиёти Чумхурии Тоҷикистон ба ўҳда доранд.

13. Шаҳсони Мансабдори колхозу совхозҳо, ҳоҷатиҳои фермерӣ, ҷамъиятҳои саҳомӣ, қооперативҳо ва дигар корҳонҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳо, инчунин шаҳрвандоне, ки барои истифодади ҳуд замин доранд ва бо роҳҳои автомобилгарди истифодади ҳамашафат мебошанд, ўҳдадоранд барои пешгирии ба роҳ баромадани парандоаю ҷоръии хонагии худ ҷораҳо андешанд. Барои соҳтани девор мақомоти роҳҷозат медиҳад.

14. Ҳамаи роҳҳо, ки ба роҳҳои автомобилгард мебароянд, инчунин роҳҳо, ки онҳоро мебуранд бояд дар ҳарду тарафи роҳи асосӣ дар масофали 100 метр болопуши саҳти роҳро ташкилотҳо, ки ин роҳ дар ихтиёрашон мебошад дар зери назорати техникии ҳадамоти роҳи асосӣ анҷом медиҳанд.

15. Соҳтмони иморат ва иншооти асосӣ, ҷойгиронии иншооти хизматрасонӣ ва reklamaҳо дар ҳудуди ҳамşaфati роҳ, бояд мутобиқи мевъёр ва коидоҳои амалкунанда иҷро карда шаванд.

16. Муқаррар карда шавад, ки қаджади роҳҳои автомобилгард гузаронидани комуникатсияҳои инженерии зеризамини ва рӯязамини бояд мутобиқи мезъёрҳои амалкунанда иҷро карда шавад.

Лоиҳаҳои ҳамаи иншооти мелиоративе, ки дар наздикии роҳҳо мешаванд бо мақомоти болони роҳсозӣ мувофиқа карда шаванд. Гузаронидани ҳамагуна комуникатсияҳо бевосита дар қисмати роҳ манъ аст.

17. Мақомоти роҳи Вазорати нақлиёти Чумхурии Тоҷикистон лиҳаҳои таҷиди роҳҳо ва иншооти роҳҳо бо Вазорати мелиоратия ва заҳираҳои оби Чумхурии Тоҷикистон мувофиқа мекунанд ва дар ҳолатҳои онро бурида гузаштани каналҳои обёрий, шабакаҳои коллекторию дрениажии амалкунанда, ин корҳоро аз хисоби маблағҳои худӣ иҷро карда, гузашта-ни обол мувофиқи низоми кири онҳо таъмин мекунанд.

18. Ташкилотхое, ки дар қиттаҳои роҳҳои автомобилгард кор меқунанд, барои риоя намудани тартиби мувофиқшуда ва мӯҳлатҳои иҷрои корҳо, сифати онҳо, иҷчунин барои таъмини бехатарии ҳаракати нақлиёт дар роҳҳои автомобилгард ва роҳҳои атроф пурра ҷавобгар мебошанд.

19. Коргаронни мақомоти роҳҳо, ки истифодабарии роҳҳои автомобили-ро то таъмин менамоянд, ҳукукҳои зерин доранд:

-барои аз мингтарaki мөшингарди роҳ берун намудани воситай нақлиётие, ки қисматҳои роҳро вайрон ё иғлос мекунанд ё воситай нақлиётии калонвазн ва калонҳаими иҷозати маҳсус надоштари талаб қунанд.

-барои тартиб додани санадҳо оид ба вайрон карданӣ қоидоҳои исти-фодабарии роҳҳо, ҳаракати воситоҳои нақлиётини калонҷаҳм ва калонвазн, ки ба роҳҳо ва ишоот зараррасондаанд, маблаг ситонанд;

20. Дар нуткаҳои ҷойигиршавии тараҷубонаҳо, ошҳонаҳо, буфетҳо, маго-захо, фурраҳо, меҳмонҳо наҳо аз тарафи ташкилотҳои истифодабарандагони ин ишоот бояд барои истоҳи нақлиётавтомобилий берун аз роҳ майдонҷаҳои обод соҳта шаванд.

21. Қатъи мувакқатӣ ва ё маҳдудияти ҳаракат дар роҳҳои автомобилий дар ҳолатҳои фалокатҳои табииӣ ва ё гузаронидани корҳои таъмиру сохтмонӣ иҷро карда мешаванд.

Карори манъ ва ё маҳдуд қарданӣ ҳаракат дар роҳҳои истифодан умум аз тарафи мақомоти роҳ қабул карда мешавад.

Ҳангоми садама ба шаҳсони мансабдори мақомоти роҳ ҳукуки боздоштани ҳаракати нақлиёт дар қисмати мазкури роҳ бо тарзи гузошта-ни алломатиро "Ҳаракат манъ аст" дода мешавад.

22. Протоколҳо оид ба вайрон намудани қоидоҳои мазкур, ки аз тара-фи шаҳсони мансабдори мақомоти роҳи Вазорати нақлиётии Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиб дода шудаанд ба воситай мақомоти маҳалии роҳ ба комиссияҳои маъмурии назди ҳукуматҳои шаҳрӣ ва нохиявӣ барои ба ҷавоб-гарӣ қашидани айборон фиристода мешаванд.

Роҳбарон, мансабдорон ва шаҳрвандоне, ки қоидоҳои мазкурро риоя намемегунаанд, мутобики қонунузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавоб-гарӣ қашида мешаванд.

23. Маводҳо оид ба ҳодисаҳои роҳу нақлиёт, ки бинобар ҳолатҳои бади роҳҳо рӯй додаанд, аз тарафи корқунони милиса (БДА) бо иштироқи намо-янда мақомоти роҳ ва нозирони Инспексияи нақлиётӣ тартиб дода меша-ванд.

Назорати риояи асноди мөъёрию ҳукукӣ ва иҷрои қоидоҳои мазкур сарғи назар аз шакли моликият аз ҷониби шаҳсони ҳукукӣ ва вожеъӣ, ки фаяъолияти истифодабарӣ ва нигоҳдории роҳҳои автомобилий тартиб дода мекунанд ва бо роҳҳои автомобилий алқоманд мебошанд, аз ҷониби Ҳа-

дамоти давлатии назорат ва таъзим дар соҳаи нақлиётии Вазорати нақли-ётии Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода мешавад. Ҳангоми тафтиш барои анҷом додани фаяъолияти истифодабарӣ, нигоҳдорӣ ва дигтар намуди фаяъолияти вобаста ба роҳҳои автомобилгард ва иҷрои талаботҳои лизсензи-онӣ мавҷудияти лизсензия санҷида мешавад. Фаяъолияти корҳонаю мусасаҳо ва ташкилотҳо, ки нигаҳдорӣ ва истифодабарии роҳҳои автомобилий билигардро анҷом медиҳанд ва бо роҳҳои автомобилий алқоманд мебо-шанд, аз ҷониби Ҳадамоти давлатии назорат ва таъзим дар соҳаи нақли-ётии Вазорати нақлиётии Ҷумҳурии Тоҷикистон лизсензия кунонида мешаванд.

24. Назорати иҷрои қоидоҳои мазкур ба зиммаи мақомоти роҳи Ҳадамоти давлатии назорат ва таъзим дар соҳаи нақлиётии Вазорати нақлиётии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва мақомоти Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон гузашта мешавад.